

2-as lab. darbas

9-as variantas

AŽUOLAS MAJAUSKAS

December 23, 2025

Problema 1. Ar duotieji trys vektoriai yra tiesiškai nepriklausomi?

$$\vec{v}_1 = \begin{pmatrix} -3 - i \\ -5 - i \\ -4 - 2i \\ 2 - 3i \end{pmatrix}, \quad \vec{v}_2 = \begin{pmatrix} 3 - 3i \\ -5 - 5i \\ 3 - 4i \\ 4 + i \end{pmatrix}, \quad \vec{v}_3 = \begin{pmatrix} -3 - 3i \\ -3 + 4i \\ -4 - 5i \\ 3 + 3i \end{pmatrix}.$$

Sprendimas. Vektoriai v_1, v_2, \dots, v_k yra tiesiškai nepriklausomi jei:

$$c_1 \vec{v}_1 + c_2 \vec{v}_2 + \cdots + c_k \vec{v}_k = \vec{0}$$

Taigi, turime lygčių sistemą:

$$c_1 \vec{v}_1 + c_2 \vec{v}_2 + c_3 \vec{v}_3 = \vec{0} \iff \begin{cases} (-3 - i)c_1 + (3 - 3i)c_2 + (-3 - 3i)c_3 = 0, \\ (-5 - i)c_1 + (-5 - 5i)c_2 + (-3 + 4i)c_3 = 0, \\ (-4 - 2i)c_1 + (3 - 4i)c_2 + (-4 - 5i)c_3 = 0, \\ (2 - 3i)c_1 + (4 + i)c_2 + (3 + 3i)c_3 = 0. \end{cases}$$

Lygčių sistemą paverčiam į Gauso eliminacijos matricą:

$$\left[\begin{array}{ccc|c} -3 - i & 3 - 3i & -3 - 3i & 0 \\ -5 - i & -5 - 5i & -3 + 4i & 0 \\ -4 - 2i & 3 - 4i & -4 - 5i & 0 \\ 2 - 3i & 4 + i & 3 + 3i & 0 \end{array} \right]$$

Pirmiausia panaikinam c_1 koeficientus 2-oje, 3-ioje ir 4-oje eilutėse, iš i -tosios $i \in \{2, 3, 4\}$ eilutės atémę 1-ą eilutę padaugintą iš m_i , kur:

$$m_2 = \frac{-5 - i}{-3 - i} = \frac{8 - i}{5}, \quad m_3 = \frac{-4 - 2i}{-3 - i} = \frac{7 + i}{5}, \quad m_4 = \frac{2 - 3i}{-3 - i} = \frac{-3 + 11i}{10}.$$

Gauname:

$$\sim \left[\begin{array}{ccc|c} -3 - i & 3 - 3i & -3 - 3i & 0 \\ 0 & -\frac{46}{5} + \frac{2}{5}i & \frac{12}{5} + \frac{41}{5}i & 0 \\ 0 & -\frac{9}{5} - \frac{2}{5}i & -\frac{2}{5} - \frac{1}{5}i & 0 \\ 0 & \frac{8}{5} - \frac{16}{5}i & -\frac{6}{5} + \frac{27}{5}i & 0 \end{array} \right].$$

Toliau taip pat panaikinam c_2 koeficientus 3-ioje ir 4-oje eilutėse:

$$n_3 = \frac{-\frac{9}{5} - \frac{2}{5}i}{-\frac{46}{5} + \frac{2}{5}i} = \frac{41 + 11i}{212}, \quad n_4 = \frac{\frac{8}{5} - \frac{16}{5}i}{-\frac{46}{5} + \frac{2}{5}i} = \frac{-10 + 18i}{53}.$$

Gaunam:

$$\sim \left[\begin{array}{ccc|c} -3 - i & 3 - 3i & -3 - 3i & 0 \\ 0 & -\frac{46}{5} + \frac{2}{5}i & \frac{12}{5} + \frac{41}{5}i & 0 \\ 0 & 0 & -\frac{93}{212} - \frac{405}{212}i & 0 \\ 0 & 0 & \frac{108}{53} + \frac{325}{53}i & 0 \end{array} \right].$$

Matosi, kad vienintelis sistemos sprendinys yra $(c_1, c_2, c_3) = (0, 0, 0)$.
 \therefore vektoriai v_1, v_2, v_3 yra tiesiškai nepriklausomi.

□

Problema 2. Raskite $B^2 + 3A^\dagger C^{-2} + (A^{-1})^\dagger$, jeigu:

$$A = \begin{pmatrix} 4+i & 3-6i \\ 4+i & -9+6i \end{pmatrix}, \quad B = \begin{pmatrix} -2+i & -6-4i \\ -4-2i & 3+i \end{pmatrix}, \quad C = \begin{pmatrix} -1+4i & -1-6i \\ -8+4i & 5-4i \end{pmatrix}.$$

Sprendimas.

1) Apskaičiuojame B^2 .

$$B^2 = BB, \text{ todėl:}$$

$$(B^2)_{11} = (-2+i)^2 + (-6-4i)(-4-2i) = (3-4i) + (16+28i) = 19+24i,$$

$$(B^2)_{12} = (-2+i)(-6-4i) + (-6-4i)(3+i) = (16+2i) + (-14-18i) = 2-16i,$$

$$(B^2)_{21} = (-4-2i)(-2+i) + (3+i)(-4-2i) = (10+0i) + (-10i) = -10i,$$

$$(B^2)_{22} = (-4-2i)(-6-4i) + (3+i)^2 = (16+28i) + (8+6i) = 24+34i.$$

Taigi

$$B^2 = \begin{pmatrix} 19+24i & 2-16i \\ -10i & 24+34i \end{pmatrix}.$$

2) Apskaičiuojame A^\dagger .

Transponuojam matricą ir pakeičiam visus elementus jungtiniais:

$$A^\dagger = \begin{pmatrix} 4-i & 4-i \\ 3+6i & -9-6i \end{pmatrix}.$$

3) Apskaičiuojame C^{-1} ir C^{-2} .

Tikrinam ar atvirkštinė gali egzistuoti:

$$\det(C) = (-1+4i)(5-4i) - (-1-6i)(-8+4i) = (11+24i) - (32+44i) = -21-20i \neq 0.$$

Panaudosim formulę 2×2 matricos atvirkštinei rasti:

$$C^{-1} = \frac{1}{\det(C)} \begin{pmatrix} 5 - 4i & 1 + 6i \\ 8 - 4i & -1 + 4i \end{pmatrix}.$$

”Racionalizuojam” trupmenos apačią:

$$\frac{1}{-21 - 20i} = \frac{-21 + 20i}{(-21)^2 + 20^2} = \frac{-21 + 20i}{841}.$$

Todėl atvirkštinė yra:

$$C^{-1} = \begin{pmatrix} \frac{-25 + 184i}{841} & \frac{-141 - 106i}{841} \\ \frac{-88 + 244i}{841} & \frac{-59 - 104i}{841} \end{pmatrix}.$$

Jau labai nusibodo skaičiuot ranka, panaudojau (<https://matrix.reshish.com/matrix-multiplication/>).

$$C^{-2} = (C^{-1})^2 = \begin{pmatrix} \frac{5041 - 34276i}{707281} & \frac{20324 - 2376i}{707281} \\ \frac{-12128 - 27536i}{707281} & \frac{30937 - 12804i}{707281} \end{pmatrix},$$

4) Apskaičiuojame $(A^{-1})^\dagger$.

$$\det(A) = (4 + i)(-9 + 6i) - (3 - 6i)(4 + i) = (-42 + 15i) - (18 - 21i) = -60 + 36i \neq 0.$$

$$A^{-1} = \frac{1}{\det(A)} \begin{pmatrix} -9 + 6i & -(3 - 6i) \\ -(4 + i) & 4 + i \end{pmatrix} = \frac{1}{-60 + 36i} \begin{pmatrix} -9 + 6i & -3 + 6i \\ -4 - i & 4 + i \end{pmatrix}.$$

Kadangi

$$\frac{1}{-60 + 36i} = \frac{-60 - 36i}{60^2 + 36^2} = \frac{-5 - 3i}{408},$$

gaunam:

$$A^{-1} = \begin{pmatrix} \frac{21 - i}{136} & \frac{11 - 7i}{136} \\ \frac{1 + i}{24} & -\frac{1 + i}{24} \end{pmatrix}.$$

Tada

$$(A^{-1})^\dagger = \begin{pmatrix} \frac{21 + i}{136} & \frac{1 - i}{24} \\ \frac{11 + 7i}{136} & -\frac{1 - i}{24} \end{pmatrix}.$$

5) Apskaičiuojame $3A^\dagger C^{-2}$.

Vėl naudojam (<https://matrix.reshish.com/matrix-multiplication/>).

$$3A^\dagger C^{-2} = \begin{pmatrix} \frac{-270480 - 720483i}{707281} & \frac{569592 - 335943i}{707281} \\ \frac{494145 + 744030i}{707281} & \frac{-840087 + 133290i}{707281} \end{pmatrix}.$$

6) Sudedam viską į vieną.

$$B^2 + 3A^\dagger C^{-2} = \begin{pmatrix} 19 + 24i & 2 - 16i \\ -10i & 24 + 34i \end{pmatrix} + \begin{pmatrix} \frac{-270480 - 720483i}{707281} & \frac{569592 - 335943i}{707281} \\ \frac{494145 + 744030i}{707281} & \frac{-840087 + 133290i}{707281} \end{pmatrix}$$

$$B^2 + 3A^\dagger C^{-2} = \begin{pmatrix} \frac{13167859 + 16254261i}{707281} & \frac{1984154 - 11652439i}{707281} \\ \frac{494145 - 6328780i}{707281} & \frac{16134657 + 24180844i}{707281} \end{pmatrix},$$

$$B^2 + 3A^\dagger C^{-2} + (A^{-1})^\dagger = \begin{pmatrix} \frac{13160859 + 16247801i}{707281} & \frac{1985014 - 10719058i}{707281} \\ \frac{494145 + 736949i}{707281} & \frac{1615057 + 24183744i}{707281} \end{pmatrix} + \begin{pmatrix} \frac{21+i}{136} & \frac{1-i}{24} \\ \frac{11+7i}{136} & -\frac{1-i}{24} \end{pmatrix}.$$

$$B^2 + 3A^\dagger C^{-2} + (A^{-1})^\dagger = \begin{pmatrix} \frac{1805681725 + 2211286777i}{96190216} & \frac{48326977 - 280365817i}{16974744} \\ \frac{74983811 - 855763113i}{96190216} & \frac{386524487 + 581047537i}{16974744} \end{pmatrix}$$

□

Problema 3. Užrašykite vektorių \vec{v}_1 bazeje $\{\vec{v}_2, \vec{v}_3, \vec{v}_4\}$.

$$\vec{v}_1 = \begin{pmatrix} -2 - i \\ 3 + i \\ -2 + 4i \end{pmatrix}, \quad \vec{v}_2 = \begin{pmatrix} 3 + 4i \\ 3 + 2i \\ -5 - i \end{pmatrix}, \quad \vec{v}_3 = \begin{pmatrix} -1 + i \\ 3 - 4i \\ -4 - 3i \end{pmatrix}, \quad \vec{v}_4 = \begin{pmatrix} -2 - i \\ -2 + i \\ 1 - 4i \end{pmatrix}.$$

Sprendimas. Ieškome skaliarų $c_2, c_3, c_4 \in \mathbb{C}$, kad

$$\vec{v}_1 = c_2 \vec{v}_2 + c_3 \vec{v}_3 + c_4 \vec{v}_4.$$

Gauname lygčių sistemą:

$$\begin{cases} (3 + 4i)c_2 + (-1 + i)c_3 + (-2 - i)c_4 = -2 - i, \\ (3 + 2i)c_2 + (3 - 4i)c_3 + (-2 + i)c_4 = 3 + i, \\ (-5 - i)c_2 + (-4 - 3i)c_3 + (1 - 4i)c_4 = -2 + 4i. \end{cases}$$

Pasiverčiam į Gauso eliminacijos matrica:

$$\left[\begin{array}{ccc|c} 3 + 4i & -1 + i & -2 - i & -2 - i \\ 3 + 2i & 3 - 4i & -2 + i & 3 + i \\ -5 - i & -4 - 3i & 1 - 4i & -2 + 4i \end{array} \right].$$

Išsprendę sistemą su sympy gauname:

$$c_2 = -\frac{16721}{14893} - \frac{4997}{14893}i, \quad c_3 = -\frac{1074}{14893} + \frac{6303}{14893}i, \quad c_4 = -\frac{323}{281} - \frac{540}{281}i.$$

Taigi

$$\boxed{\vec{v}_1 = \left(-\frac{16721}{14893} - \frac{4997}{14893}i \right) \vec{v}_2 + \left(-\frac{1074}{14893} + \frac{6303}{14893}i \right) \vec{v}_3 + \left(-\frac{323}{281} - \frac{540}{281}i \right) \vec{v}_4}$$

□

Problema 4. Iš bazės iš ankstesnio uždavinio gaukite ortonormuotą bazę naudodami Gramo-Šmidto procesą (https://en.wikipedia.org/wiki/Gram-Schmidt_process) ir normuodami gautus vektorius. Detaliai aprašykite kiekvieną žingsnį.

$$\vec{v}_1 = \begin{pmatrix} 3+4i \\ 3+2i \\ -5-i \end{pmatrix}, \quad \vec{v}_2 = \begin{pmatrix} -1+i \\ 3-4i \\ -4-3i \end{pmatrix}, \quad \vec{v}_3 = \begin{pmatrix} -2-i \\ -2+i \\ 1-4i \end{pmatrix}.$$

Pastaba. Pervadinau \vec{v}_2 į \vec{v}_1 , \vec{v}_3 į \vec{v}_2 , \vec{v}_4 į \vec{v}_3 (kiekvienam užd. skirtinges kontekstas).

Sprendimas.

Skaičiuojam \vec{u}_1

$$\vec{u}_1 = \vec{v}_1.$$

Normalizuojam \vec{u}_1 , kad gauti \vec{e}_1 :

$$\langle u_1, u_1 \rangle = 64.$$

$$\|\vec{u}_1\| = 8, \quad \vec{e}_1 = \frac{\vec{u}_1}{\|\vec{u}_1\|} = \frac{1}{8} \begin{pmatrix} 3+4i \\ 3+2i \\ -5-i \end{pmatrix}.$$

Skaičiuojam \vec{u}_2

$$\langle u_1, v_2 \rangle = 25.$$

Taigi projekcija:

$$\text{proj}_{u_1}(v_2) = \frac{\langle u_1, v_2 \rangle}{\langle u_1, u_1 \rangle} u_1 = \frac{25}{64} u_1.$$

Tada

$$\vec{u}_2 = \vec{v}_2 - \text{proj}_{u_1}(v_2) = \vec{v}_2 - \frac{25}{64} \vec{v}_1.$$

Taigi:

$$\vec{u}_2 = \begin{pmatrix} -1+i \\ 3-4i \\ -4-3i \end{pmatrix} - \frac{25}{64} \begin{pmatrix} 3+4i \\ 3+2i \\ -5-i \end{pmatrix} = \frac{1}{64} \begin{pmatrix} -139-36i \\ 117-306i \\ -131-167i \end{pmatrix}.$$

Normalizuojam \vec{u}_2 , kad gauti \vec{e}_2 :

$$\langle u_2, u_2 \rangle = \frac{2703}{64}.$$

Vadinasi

$$\|\vec{u}_2\| = \sqrt{\langle u_2, u_2 \rangle} = \sqrt{\frac{2703}{64}} = \frac{\sqrt{2703}}{8},$$

ir ortonormuotas vektorius

$$\vec{e}_2 = \frac{\vec{u}_2}{\|\vec{u}_2\|} = \frac{\frac{1}{64} \begin{pmatrix} -139 - 36i \\ 117 - 306i \\ -131 - 167i \end{pmatrix}}{\frac{\sqrt{2703}}{8}} = \frac{1}{8\sqrt{2703}} \begin{pmatrix} -139 - 36i \\ 117 - 306i \\ -131 - 167i \end{pmatrix}.$$

Skaičiuojam \vec{u}_3

Pirmiausia randame projekciją į \vec{u}_1 :

$$\langle u_1, v_3 \rangle = -15 + 33i$$

Taigi

$$\text{proj}_{u_1}(v_3) = \frac{\langle u_1, v_3 \rangle}{\langle u_1, u_1 \rangle} u_1 = \frac{-15 + 33i}{64} u_1.$$

Tada randame projekciją į \vec{u}_2 :

$$\langle u_2, v_3 \rangle = \frac{311 + 263i}{64}$$

Taigi

$$\text{proj}_{u_2}(v_3) = \frac{\langle u_2, v_3 \rangle}{\langle u_2, u_2 \rangle} u_2 = \frac{311 + 263i}{2703} u_2.$$

Belieka įsistatyti ir suprastinti:

$$\begin{aligned} u_3 &= v_3 - \text{proj}_{u_1}(v_3) - \text{proj}_{u_2}(v_3) = v_3 - \frac{-15 + 33i}{64} u_1 - \frac{311 + 263i}{2703} u_2 \\ &= \begin{pmatrix} -2 - i \\ -2 + i \\ 1 - 4i \end{pmatrix} - \frac{-15 + 33i}{64} \begin{pmatrix} 3 + 4i \\ 3 + 2i \\ -5 - i \end{pmatrix} - \frac{311 + 263i}{2703} \frac{1}{64} \begin{pmatrix} -139 - 36i \\ 117 - 306i \\ -131 - 167i \end{pmatrix} \end{aligned}$$

Supaprastinus gauname

$$\vec{u}_3 = \frac{1}{51} \begin{pmatrix} 49 - 68i \\ -48 + 15i \\ -36 - 59i \end{pmatrix}.$$

Normalizuojam \vec{u}_3 , kad gauti \vec{e}_3 :

$$\langle u_3, u_3 \rangle = \frac{281}{51}.$$

Vadinasi

$$\|\vec{u}_3\| = \sqrt{\langle u_3, u_3 \rangle} = \sqrt{\frac{281}{51}}$$

ir ortonormuotas vektorius

$$\vec{e}_3 = \frac{\vec{u}_3}{\|\vec{u}_3\|} = \frac{\frac{1}{51} \begin{pmatrix} 49 - 68i \\ -48 + 15i \\ -36 - 59i \end{pmatrix}}{\sqrt{\frac{281}{51}}} = \frac{\frac{1}{51} \begin{pmatrix} 49 - 68i \\ -48 + 15i \\ -36 - 59i \end{pmatrix}}{\frac{\sqrt{14331}}{51}} = \frac{1}{\sqrt{14331}} \begin{pmatrix} 49 - 68i \\ -48 + 15i \\ -36 - 59i \end{pmatrix}.$$

Rezultatas

Gavom ortonormuotą bazę iš pradinės bazės:

$$\{\vec{e}_1, \vec{e}_2, \vec{e}_3\} = \left\{ \frac{1}{8} \begin{pmatrix} 3 + 4i \\ 3 + 2i \\ -5 - i \end{pmatrix}, \frac{1}{8\sqrt{2703}} \begin{pmatrix} -139 - 36i \\ 117 - 306i \\ -131 - 167i \end{pmatrix}, \frac{1}{\sqrt{14331}} \begin{pmatrix} 49 - 68i \\ -48 + 15i \\ -36 - 59i \end{pmatrix} \right\}.$$

□